

VERSLAG GOAB-KRING GROTE STEDEN

Dit is het verslag van de regionale kenniskring Grote Steden over GOAB, die plaatsvond op 7 juni 2022 in Utrecht van 10.00 – 15.00.

AGENDA

1. Welkom
2. Actualiteiten en landelijke ontwikkelingen GOAB en NPO
3. Blik op coalitieakkoord
4. Voorbereidingen nieuw beleid
5. In de etalage
6. Lunchpauze
7. Oekraïense vluchtelingen in opvang en onderwijs
8. Special: pbm'er en kwaliteit vve
9. Afronding

ACTUALITEITEN EN LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

GOAB

- Dit is het laatste GOAB jaar periode 2019 – 2022
  - Je mag max 50% van 2022 budget meenemen naar volgend jaar als GOAB reserve
  - Op www.goab.eu enkele handvatten om te ondersteunen bij evaluatie GOAB periode 2019-2022 ([webinar](#)) of nieuw GOAB-plan vanaf 2023 ([format](#))

Gemeenten geven aan dat het wenselijk is dat er eerder duidelijkheid komt over de definitieve GOAB-bedragen voor volgend jaar. Gemeenten kunnen zelf wel een prognose maken, al is dat technisch niet eenvoudig. Maar op grotere budgetten is een klein verschil tussen prognose en definitief budget al een flink bedrag. Op basis van de verwachting dat het budget zou dalen is in een gemeente al op activiteiten bezuinigd, waar dat niet zou hebben hoeven. Een andere gemeente geeft aan dat het verschil tussen prognose en uiteindelijk bedrag in de tonnen loopt. De te late duidelijkheid over budget zet een rem op de plannen en uitgaven waardoor deze laatste altijd achterlopen.

- De nieuwe GOAB periode loopt van 2023 – 2026
  - Er zijn geen wijzigingen voorzien

Er worden geen grote veranderingen verwacht, anders dan op basis van de indicatoren (verandering in achterstandsscores). Echter: er ligt een coalitieakkoord waarvan de uitwerking nog niet duidelijk is.

- Er volgt een evaluatie van het instrument SPUK in 2024; van de indicatoren ws in 2025

Overig

- Kinderopvang ([Kamerbrief](#) april 2022):
  - In de brief een toelichting op de 95% vaste vergoeding – dit blijft, wetende dat het voor de laagste inkomens een verhoging van de bijdrage betekent.
  - Asscher-middelen: 30 miljoen blijft beschikbaar voor aanbod alle peuters
  - IKK evaluatie en effectevaluatie toezicht: eind 2022 naar Kamer

Een deelnemer vraagt of de evaluatie van IKK nog effect zal hebben op de kinderopvang, met name de tekorten op de arbeidsmarkt. Dat is nog niet te voorzien.

- [Onderwijskennis.nl](#): podcasts, themapagina's Jonge Kind en Onderwijskansen. Onder andere over effectieve interventies
- Inspectie:
  - heeft een nieuwsbrief vve, kinderopvang en LEA voor gemeenten. Aanmelden via <https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuwsbrieven>
  - Lopend onderzoek van inspectie: Themaonderzoek taakuitvoering LEA en vve en Effectonderzoek toezicht en handhaving kinderopvang door SEO en AEF. Beiden naar verwachting in 2022 gepubliceerd
- Implementatieonderzoek 960 uur en pbm'er: Meting [2](#) (over financiën) en [3](#) (over pbm'er in de ve) zijn verschenen
- NPO [Kamerbrief](#) april 2022: Bestedingstermijn NPO middelen verlengd tot 31 juli 2025
  - Geen aanpassing in middelen voor gemeenten.
  - Verdeling voor scholen wel aangepast: meer voor vo-leerlingen.
  - Voortgangsrapportage funderend onderwijs over implementatie en resultaten; in [juni](#) over mbo en ho. Ook daar vertragingen. Bestedingstermijn aangepast met uitloopjaar in 2024.
  - Voor de bijeenkomsten eind juni over NPO: aanmelden via aketelaar@oberon.eu

Oekraïense ouders, en ook andere ouders met een partner in het buitenland zullen kinderopvangtoeslag kunnen [aanvragen](#). Voorschotten kunnen worden aangevraagd bij Toeslagen, ook al voordat de formele besluitvorming door de Kamers is gedaan.

Verdere nieuwtjes en vragen

Ontwerpbesluit gepubliceerd: €8.97 wordt fiscaal maximaal vergoedbare uurprijs. Link met gewerkte uren wordt losgelaten. Er staat ook eea in over toezicht gastouderopvang. Zie [ontwerpbesluit](#)
 Gemeente vraagt of dit al richting basisvoorziening gaat? Antwoord: het loslaten van de arbeidseis is een scenario waar niet voor gekozen is, nu er voor 95% is gekozen in het coalitieakkoord.

OWRS: niet veel van de aanwezige gemeenten hebben te maken met deze doelgroep. Het verschilt of deze kinderen meegaan in de doelgroepdefinitie, of dat ze als specifieke doelgroep worden gezien.

In een gemeente is een school met 90% owrs-kinderen en ook een voorschool, deze school heeft wel behoefte aan een netwerk.

Vraag: lastig als gemeente bijdraagt aan huisvesting kinderopvang, dat dat als staatsteun wordt gezien.

Antwoord: Er komt een handreiking over huisvesting en afspraken maken, wat binnen de huidige wettelijke regelingen wel al kan. Er is al een handreiking over de inzet van personeel en BTW afdracht in dit kader. Deze is o.a. [hier](#) te vinden.

BLIK OP HET COALITIEAKKOORD

In het coalitieakkoord staat onder de noemer gelijke kansen een aantal plannen in relatie tot OAB:

- Goede start op de kinderopvang door: 95% vergoeding tot landelijk uurtarief
- Voorkomen leerachterstanden bij de start door:
  - Stimuleren deelname VVE
  - Versterken van de kwaliteit
  - Relatie opvang en onderwijs versterken

- Rijke schooldag in kwetsbare wijken met veel armoedegezinnen (op maat)
- Structurele versterking van scholen met veel leerachterstanden -> gelijke kansen via ongelijke aanpak
- Stimuleren doorstroom po-vo

Het gedeelte voorkomen leerachterstanden bij de start wordt nog uitgewerkt. De deelnemers is gevraagd om suggesties waar nog winst te halen is. Mogelijk geeft dit input waar OCW in de uitwerking mogelijk wat mee kan.

Het volgende kwam aan bod:

- Focus op integraliteit: niet te veel als iets apart beschouwen maar als onderdeel van doorlopende lijn kinderopvang/onderwijs.
  - o Winst in ondersteunen of ontwikkelen IKC – zowel voor stimuleren deelname VVE als voor rijke schooldag.
  - o Kijk ook naar aspecten als armoede. In een gemeente heeft de aanbieder een ervaringsdeskundige armoede en schuldenproblematiek aangetrokken. Deze persoon gaat met ouders in gesprek en kan doorverwijzen, kent de wegen.
  - o Versterken van de opleidingen: bijvoorbeeld te veel als integraal onderdeel van alle opleidingen op mbo, niet meer als keuzeonderdeel. Dat kan helpen bij integratie? Dit vraagt dan mogelijk om meer functiedifferentiatie.
  - o Betrek ook 0 – 2 jarigen hierbij voor een doorgaande ontwikkellijn.
- De evaluatie IKK geeft misschien hier ook nog input op?
- Toeleiding versterken door
  - o Aanhaken van Kansrijke start, meer focus op vroegsignalering. Een gemeente start met Dreumes spelen aan huis
  - o Meer gesprekken door consultatiebureau (aangepaste afspraken gemeente/GGD/JGZ)
  - o Informatievoorziening naar ouders verbeteren. Een gemeente heeft hier op ingezet.
- Kleinere groepen, ook in de voorschool. Zeker omdat ondersteuningsvragen van peuters (omgeving, kind zelf) zwaarder worden. Een aantal gemeenten beschrijven hun inzet rondom peuterplus groepen, inzet van 3de pm'er op de groep. Vaak vanuit NPO-middelen.
- Taakuren voor pm'ers. Dit raakt aan personeelstekort (nu soms geen tijd om taakuren echt in te zetten want tekort op groep. Spanning tussen wachtlijsten en kwaliteit)
- Focus op behoud van kwaliteit ipv weer extra regels te maken.

VOORBEREIDING NIEUW BELEID

Er speelt veel binnen OAB op de korte en lange termijn

- Coroneffecten: verwachte babyboom, uitval leerkrachten/pm'ers door corona, vertragingen in ontwikkeling (bijv executieve functies) van nieuwe instroom op school/ve
- Personeelstekort
- Mogelijke groei in deelname ve
- Invulling bijv verrijkte schooldag in relatie tot huidig aanbod

Gemeenten gingen in groepjes in discussie over wat dit voor hun nieuwe beleid betekent.

Daaraan voorafgaand vertelde de gemeente Helmond over hun proces tot een nieuwe notitie. Er lag al een goede notitie. Dit vormt de basis, behouden wat er al is, aangevuld met nieuwe activiteiten. Daarover zijn gesprekken met lokale partners gevoerd, en juist met de werkvloer. Er is geen gemeentelijke nota GOAB, maar er is een LEA waarin ook ander beleid is opgenomen is. Het is een nota van alle partijen samen, de kartrekker

heeft de presentatie aan de raad gedaan. De rode draad in de nota is tweedeling tegengaan en wat wordt ieders bijdrage daaraan. Duidelijkheid over de gemeentelijke middelen helpt. Pilots die uitgezet worden, worden alvast opgenomen in de volgende periode, afhankelijk van of ze effect hebben (dit ook meten), is er dan geld voor een vervolg. Er wordt ook altijd wat financiële ruimte gehouden, om armslag te hebben voor onverwachte zaken. Voor Poolse kinderen (toestroom) is er daardoor nu ruimte voor een pilotproject preteaching in het Pools. De afspraak is wel: als er iets nieuws bijmoet, dan moet er iets ouds weg. Dit is soms lastig, want evaluatie kan meer tijd nodig hebben.

IN DE ETALAGE

Gemeenten namen de gelegenheid te baat om de volgende ervaringen over het voetlicht te brengen, die voor anderen interessant kunnen zijn. Een aantal ontwikkelingen zijn eerder al genoemd, zoals de Dreumes spelen aan huis of inzet 3de pm'er. Aanvullend zijn genoemd:

- Thuis in taal, inzet in aantal gemeenten op een aantal ve-locaties. Focus op taalontwikkeling in opvang en thuis.
- Inzet van expertisecentrum anderstaligheid om kennis en kunde over meertaligheid in de voorscholen ook te versterken. Door informatie bijeenkomsten en ambulante ondersteuning.
- Voorleesboek voor alle peuters. Met NPO-middelen in de Voorleesweek voor alle peuters gratis het leesboek af te halen bij de bibliotheek. Bibliotheek en opvang deden in de week ook activiteiten en in de aanloop daarnaartoe. Aantal leden is toegenomen als gevolg hiervan.
- Extra uren voor de pbm'er in de ve dit jaar als opstart/inwerk subsidie. 40% meer uren. Ook voor inzet intervisie.

Tijdens de lunch werd gelunchdate over twee onderwerpen die deelnemers aandroegen: toename peuters die extra aandacht vragen, en personeelstekort kinderopvang

OEKRAÏNSE VLUCHTELINGEN IN OPVANG EN ONDERWIJS

Gemeenten gaven via mentimeter aan dat het onderwijs voor de groep Oekraïense kinderen geregeld is, voor de opvang geldt dat dit voor de grootste groep gemeenten deels geregeld is. Voorbeelden hiervan zijn:

- Informele peuteropvang met deels vrijwilligers.
- Taalschool bemenst met gepensioneerde leerkrachten.
- Inzet Oekraïense leerkrachten
- Het gaat om een kleine groep die op vve zitten. Als de groep groter wordt zal een speelleergroep ingericht worden.
- De kinderopvang regelt alles zelf, ook opvang voor 0-2 jarigen.
-

Ook zijn enkele issues/vragen naar voren gebracht:

- Hoe bekostig je VVE voor deze groep, ivm de t-2 en t-3 systematiek is met de Oekraïeners geen rekening gehouden? In veel gemeenten gaan het om een klein aantal peuters die de kosten niet uitmaken, soms wordt van SMI gebruikt gemaakt, nu er leefgeldregeling is wordt ook eigen bijdrage voor VVE gevraagd.
- Als er meer toestroom komt, zal dit een probleem worden met locaties en personeel.
- Hoe zorg je op langere termijn voor goede doorstroom naar onderwijs. Dit is een lokaal op te lossen vraagstuk.
- Ook wordt ingebracht dat zowel onderwijs als opvang gewend is aan ongedocumenteerden en gewoon doen wat ze moeten doen.

- In de meest recente [ledenbrief](#) van de VNG zijn de verschillende tegemoetkomingen op een rijtje gezet. Ook op de [VNG site](#) is hier meer over te vinden.

SPECIAL: DE PBM'ER IN DE VE EN KWALITEIT VE

Ijsbrand Jepma van Sardes presenteerde onderzoeksresultaten rondom te inzet van de pbm'er in de ve. Zie de powerpoint.

Gemeente Deventer en Almere vertelden over hun aanpak richting de inzet van de pbm'ers in de ve. Ook vanuit Haarlem was informatie geleverd.

In Deventer is afgesproken dat de 7 pbm'ers in de ve ook bijdragen aan de stedelijke verbetering van ve, niet alleen voor hun eigen organisatie. Er zal een netwerk gevormd worden en er is gezamenlijke training op coaching en educatieve vaardigheden. Ook de relatie met tussen aanbieders en scholen zal goed gelegd worden, met name IB-ers en pbm'ers.

Almere heeft de bestaande stedelijke coaches nog aangehouden naast de coaches die de organisaties zelf in dienst nemen. Via een strippenkaart kunnen aanbieders hiervan gebruik maken. De inzet van de strippenkaart is gericht op coaching/ondersteuning van pedagogisch coaches, pedagogisch beleidsmedewerkers of leidinggevend in de ve. Er moet in de aanvraag van de inzet een relatie te leggen zijn met de Stedelijke Kwaliteitsschaal VVE. De gemeente krijgt een terugkoppeling over de inzet. Ook werkt de gemeente met jaarlijkse gesprekken met de aanbieders, met audits en komt er een dashboard voor de kwaliteit van VE. Via deze manieren krijgt de gemeente inzicht in de kwaliteit van VE en kan ze eventueel specifieke workshops of andere inzet afspreken met de stedelijke VE-coaches.

Haarlem werkt via werkgroepen, waaronder een rond het thema kwaliteit. Ook de ve-coaches hebben hier een rol in. Omdat er een grote aanbieder is en een kleine is er vooral intervisie binnen de organisatie. In de werkgroep is het nog wat zoeken soms. Het is ook nog zoeken naar het sturen op kwaliteit door de gemeente. Nu gebeurt dat via het kwaliteitskader en een jaarplan/verslag cyclus en door de gesprekken in de werkgroepen. De gemeente wil dit de komende periode gaan versterken.

In de groepsdiscussies gaven gemeenten aan dat zij de sturing op kwaliteit veelal nog aan het ontwikkelen zijn. Een paar voorbeelden:

- Inzetten op intervisie tussen pbm'ers en daar het gesprek over kwaliteit aangaan door na te gaan wat zie je als pbm'er gebeuren rondom kwaliteit ve en hoe kun jij daar aan bijdragen dat te versterken/verbeteren.
- Kwaliteitsmetingen ontwikkelen of al uitvoeren
- Kwaliteitskader herzien
- Integraal ondersteuningsaanbod vanuit samenwerkingsverband voor voorscholen en scholen (opleiding)
- Resultaatafspraken meer richting observatie ombuigen en zo kwaliteit inzichtelijk maken.
- Kwaliteitsontwikkelingsgesprekken voeren.
- Gezamenlijke scholing voor ib'er en pbm'er in de ve als idee.

In het gesprek is een aantal maal benoemd dat een combinatie van de pbm'er in de ve met taken in de zorgstructuur (bijv als casemanager of aanspreekpunt voor kinderen met een aanvullende zorgvraag) veel tijd kan vragen. Gaat dat ten koste van de focus op kwaliteit?

Meerdere gemeenten waren geïnteresseerd in een kwaliteitsschema dat de gemeente Enschede meebracht. Dit schema is opgesteld door de partijen in Enschede (in afstemming met de gemeente) en is de afgelopen maanden voor het eerst in de praktijk toegepast door de organisaties. Het is dus nog in ontwikkeling. De huidige versie wordt meegestuurd met het verslag.

AFRONDING

Bij de rondvraag is nog een aantal vragen gesteld.

- Is of komt er een update van de kostprijsberekening? Nee. De laatste volledige berekening dateert uit [2017](#). Recentelijk heeft het Waarborgfonds een [meting](#) uit laten voeren waar peuteropvang en zeker ve in zeer beperkte mate in vertegenwoordigd waren.
- Is er sprake van een inflatiecorrectie op de GOAB-middelen? Ja in die zin dat macro er sprake is van een indexatie op loon- en prijsstijgingen. Of dit de volledige inflatie gaat dekken is de vraag.
- Komt er een maximum uurtarief voor de kinderopvang, zeker wanneer voor alle ouders 95% van de kosten vergoed worden tot het fiscaal maximum? Er is aandacht voor dit vraagstuk, vanuit de Kamer, de lobby en op het ministerie SZW. Ook OCW is hierbij betrokken vanuit de ve-kant. Zie ook de [Kamerbrief](#) van april 2022.
- Is er meer duidelijkheid over wat er mag en kan rondom nulgroepen of startgroepen? Er komt in het kader van het ondersteuningstraject in het najaar een fieldlab met een aantal experts rondom dit thema. Er is een wetenschappelijk kader ontwikkeld over of er vanuit de wetenschap duidelijk is over effectiviteit van dergelijke interventies. Er is dus aandacht voor. Later dit jaar volgt hier mogelijk meer over.
- Is er duidelijkheid over de verlenging van de coullance-regelingen over inzet pm'ers en beroepskrachten in opleiding (ivm personeelstekort)? Dit wordt rond 16 juni duidelijk. De huidige [regeling](#) loopt 1 juli af.

De volgende G44-bijeenkomst wordt gehouden in november 2022. De datum hiervoor wordt bijtijds gecommuniceerd. Er is onder de deelnemers gepeild of een hybride bijeenkomst al dan niet wenselijk is. Slechts een enkeling had voorkeur voor de mogelijkheid (deels)online te kunnen deelnemen. De meerderheid heeft twijfels bij een hybride opzet.